

Kohtuasi T-19/07

Systran SA ja Systran Luxembourg SA

versus

Euroopa Komisjon

Lepinguväline vastutus – Hange komisjoni masintõlkesüsteemi hoolduse ja keelise täiustamise projekti elluviimiseks – Turustatud arvutiprogrammi lähtekoodid – Autoriõiguse rikkumine – Oskusteabe loata avalikustamine – Kahju hüvitamise nõue – Lepinguväline vaidlus – Vastuvõetavus – Tegelik ja kindel kahju – Põhjuslik seos – Kahju suuruse hindamine üldsummas

Üldkohtu otsus (kolmas koda), 16. detsember 2010 II - 6089

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Kahju hüvitamise nõue – Ese – Euroopa Liidule EÜ artikli 288 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise nõue – Liidu kohtu ainupädevus – Hinnang, kas tekkinud vastutus on lepinguline või lepinguväline – Kriteeriumid*
(EÜ artiklid 235, 238, 240 ja EÜ artikli 288 teine lõik; Üldkohtu kodukord, artikkel 113)
2. *Kahju hüvitamise nõue – Ese – Oskusteabe konfidentsiaalsuse kaitse kohustuse väidetava rikkumisega komisjoni poolt tekitatud kahju heastamine – Lepinguväline alus – Liidu kohtu pädevus*
(EÜ artiklid 235, 287 ja EÜ artikli 288 teine lõik; põhiõiguste harta, artikkel 41)

3. *Menetlus – Hagiavalendus – Vorminõuded*
(Euroopa Kohtu põhikiri, artikli 21 esimene lõik ja artikli 53 esimene lõik; Üldkohtu kodukord, artikli 44 lõike 1 punkt c)
 4. *Kahju hüvitamise nõue – Liidu kohtu pädevus – Pädevus teha otsus väite kohta, et komisjon on rikkunud autoriõigusi – Tingimused*
(EÜ artikkel 235 ja EÜ artikli 288 teine lõik)
 5. *Kahju hüvitamise nõue – Liidu kohtu pädevus – Otsus mõista liidult välja kahjuhüvitis vastavalt lepinguvälist vastutust reguleeriva liikmesriikide õiguse ühistele üldpõhimõtetele*
(EÜ artikkel 235 ja EÜ artikli 288 teine lõik)
 6. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine – Tegelik ja kindel kahju – Põhjuslik seos*
(EÜ artikli 288 teine lõik)
 7. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 91/250 – Arvutiprogrammide õiguskaitse – Piiratud toimingud – Erandid – Ullatus*
(Nõukogu direktiiv 91/250, artiklid 4 ja 5)
 8. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine*
(EÜ artikli 288 teine lõik)
-
1. Lepingulise vastutuse korral on asi liidu kohtu pädevuses ainult siis, kui leidub vahekohtuklausel EÜ artikli 238 tähenduses. Vahekohtuklausli puudumisel ei saa Üldkohus EÜ artikli 235 alusel lepingust tulenevat kahju hüvitamise hagi tegelikult lahendada. Vastasel korral laiendaks Üldkohus oma pädevust ka sellistele kohtuvaidlustele, mis on EÜ artikliga 240 antud tema kohtualluvusse piiratud ulatuses, kuna see säte annab hoopis liikmesriikide kohtutele üldise õiguse lahendada vaidlusi, mille üheks pooleks on liit. Kuna liidu kohtu pädevus lepingulistest asjades kaldub kõrvale üldisest õigusest, tuleb seda seega tõlgendada kitsendavalt,

mistõttu Üldkohus võib lahendada ainult neid nõudeid, mis tulenevad lepingust või millel on otsene seos lepingust tulenevate kohustustega.

puudumine on asja läbivaatamist takistav asjaolu kodukorra artikli 113 tähenduses.

(vt punktid 58–62)

Seevastu lepinguvälise vastutuse korral on asi liidu kohtu pädevuses, ilma et oleks vaja poolte eelnevat nõusolekuavaldust. Oma pädevuse määratlemiseks vastavalt EÜ artiklile 235 peab Üldkohus kohtu- toimiku erinevaid asjaspepuutuvaid dokumente silmas pidades kontrollima, kas hagejate esitatud kahju hüvitamise nõue põhineb objektiivselt ja üldiselt lepingulistel või lepinguvälistel kohustustel, mis võimaldab tuvastada, kas kohtuvaidluse alus on lepinguline või lepinguväliline. Need elemendid võivad ilmneda eelkõige poolte taotluste läbivaatamisel, tuleneda selle kahju tekkimise asjaoludest, mille hüvitamist nõutakse, samuti lepinguliste või lepinguväliste sätete sisust, millele vaidlusküsimuse lahendamisel tuginetakse. Kui Üldkohus lahendab lepinguvälise vastutuse küsimusi, võib ta seega vabalt uurida lepingu sisu, nagu ta teeb mis tahes dokumendiga, millele pool oma argumentide põhjendamiseks tugineb, et välja selgitada, kas see võib seada kahtluse alla pädevust, mis talle on sõnaselgelt omistatud EÜ artikliga 235. See uurimine kuulub Üldkohtu pädevuse kindlakstegemiseks esitatud faktiliste asjaolude hindamise juurde ning pädevuse

2. Põhimõte, mille alusel ettevõtjatel on õigus oma ärisaladuste kaitsele ja mida on väljendatud EÜ artiklis 287, on liidu õiguse üldpõhimõte. Ka põhiõiguste harta artikkel 41 lähtub vajadusest, et haldusasutused võtaksid arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve.

Ärisaladus hõlmab oskusteabe hulka kuuluvat tehnilist teavet, mille puhul mitte ainult üldsusele avalikustamine, vaid ka lihtsalt edastamine teabe esitajast erinevale teisele õigussubjektile võib tema huve raskelt kahjustada. Selleks et tehniline teave jääks EÜ artikli 287 kohaldamisalasse, on eelkõige vajalik, et see oleks teada vaid piiratud arvule isikutele.

Lisaks peab olema tegemist teabega, mille avalikustamine võib põhjustada olulist kahju teabe esitanud isikule või kolmandatele isikutele. Lõpuks on vaja, et huvid, mida teabe avalikustamine võib kahjustada, vääriskid objektiivselt kaitset.

Kuna antud juhul seisneb asi selles, et hinnata väidetavalt õigusvastast ja kahju põhjustavat autoriõigusega kaitstud teabe avalikustamist komisjoni poolt, samuti oskusteabe avalikustamist ilma valdaja sõnaselge loata, võttes aluseks liikmesriikide õiguse ühised üldpõhimõtted selles valdkonnas, mitte lähtudes lepingusätetest, mis on ette nähtud minevikus sõlmitud lepingutes küsimuste kohta, mis ei puuduta hageja autoriõigust ega oskusteavet, siis on vaidlus lepinguväline.

(vt punktid 79 ja 80, 103)

3. Hagiavalduses tuleb märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. See teave peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks valmistuda enda kaitsmiseks ja liidu kohus teostada oma kohtulikku kontrolli. Õiguskindluse ja hea õigusemõistmise tagamiseks peavad hagi aluseks olevad põhilised õiguslikud ja faktilised asjaolud kas või kokkuvõtlikult,

ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist endast. Nende nõuete täitmiseks peavad ühenduse institutsiooni tekitatud kahju hüvitamise nõuet sisaldavas hagiavalduses olema esitatud andmed, mis võimaldaksid määratleda hageja poolt institutsioonile etteheidetava käitumise.

(vt punktid 107 ja 108)

4. Kui lepinguvälise vastutuse hagi raames on autoriõiguse rikkumise mõistele koos oskusteabe konfidentsiaalsuse kaitse mõistega osutatud ainsa eesmärgiga kvalifitseerida komisjoni ebaseaduslik tegevus, siis hinnang, kas arutusel olevad teod on õigusvastased, antakse liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes ja selleks ei ole vaja pädeva siseriikliku asutuse eelnevat otsust.

Arvestades liidu kohtule EÜ artikli 235 ja artikli 288 teise lõiguga lepinguvälise vastutuse asjades antud pädevust, ja kuna puuduvad siseriiklikud õiguskaitsevahendid, mis võimaldaksid saavutada hagejale tarkvara autori õiguste rikkumisega väidetavalt tekitatud kahju

hüvitamise komisjoni poolt, ei takista järelkult miski arvesse võtmast tarkvaraõiguste rikkumise mõistet, mida hageja on kasutanud, et kahju hüvitamise nõude raamides tunnistada komisjoni tegevus õigusvastaseks.

tulenevalt ei saa liitu põhimõtteliselt ilma jätta samalaadsest menetluslikust võimalusest liidu kohtus, niipea kui tema ainupädevuses on lahendada hagi, millega nõutakse liidule süüks pandava kahju hüvitamist.

Tarkvaraõiguste rikkumise mõistet, mida hageja on sellise nõude raamides kasutanud, tõlgendatakse ainuüksi liikmesriikide õiguse ühistest üldpõhimõtetest lähtudes, mis seoses arvutiprogrammidega on taasesitatud või sätestatud paljudes ühtlustamisdirektiivides. Seega on Üldkohus pädev tuvastama tarkvaraõiguste rikkumist sellises tähenduses, nagu sisustaks selle mõiste liikmesriigi pädev asutus sellise kahju hüvitamise nõude suhtes selle riigi õigust kohaldades.

Väidetavalt tekitatud kahju hüvitamine täies ulatuses juhul, kui väidetakse, et komisjon on rikkunud autoriõigust, eeldab selle õiguse valdaja õiguste täielikku taastamist, mis sõltumata võimaliku kahju tasu suurusest nõuab vähemalt tema õiguste rikkumise viivitamatut lõpetamist. Kahju hüvitamine täies ulatuses võib sel juhul toimuda ka tarkvaraõiguste rikkmisega saadu konfiskeerimise või hävitamise teel või Üldkohtu otsuse avaldamisega komisjoni kulul.

(vt punktid 115–117)

(vt punktid 120–123)

5. EÜ artikli 288 teisest lõigust ja artiklist 235 tuleneb, et liidu kohtul on õigus kohaldada liidu suhtes kõiki kahju hüvitamise viise, mis vastavad lepinguvälisest vastutusest reguleeriva liikmesriikide õiguse ühistele üldpõhimõtetele, sealhulgas ka mitterahalist hüvitist, kui see on kooskõlas nimetatud põhimõtete, tehes vajadusel ettekirjutuse millegi tegemiseks või tegemata jätmiseks. Sellest
6. Liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses peab olema täidetud terve rida tingimusi, nimelt institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava tegevuse ja kahju vahel.

Institutsioonile etteheidetav õigusvastane tegevus peab seisnema üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selges rikkumises. Kui institutsiooni kaalutusõiguse ulatus on väga väike või olematu, võib piisavalt selgeks rikkumiseks pidada lihtsalt liidu õiguse rikkumist.

õiguspäraselt soetanud isik, mitte töödele, mille tegemise see soetaja usaldab kolmandale isikule. Samuti jääb see erand piiratuks toimingutega, mis on vajalikud selleks, et arvutiprogrammi õiguspäraselt soetanud isik saaks seda kasutada vastavalt otstarbele, kaasa arvatud vigade parandamine.

Kahju, mille hüvitamist nõutakse, peab olema tegelik ja konkreetne ning institutsiooni tegevuse ja kahju vahel peab olema piisavalt otsene põhjuslik seos.

(vt punkt 225)

(vt punktid 126 ja 127, 268)

7. Seadusjärgne erand, mis on ette nähtud direktiivi 91/250 arvutiprogrammide õiguskaitse kohta artiklis 5 neist toimingutest, mis kuuluvad programmi autori ainuõiguste hulka ja on määratletud sama direktiivi artiklis 4, on kohaldatav vaid töödele, mida teeb arvutiprogrammi

8. Tegemist on ettevõtjale tarkvara suhtes kuuluvate autoriõiguste ja oskusteabe piisavalt selge rikkumisega ehk rikkumisega, millega võib kaasneda liidu lepinguväline vastutus, juhul kui komisjon annab õiguse teostada tööd, mis pidid kaasa tooma muudatuse tarkvara sellistes elementides nagu näiteks lähtekoodid, saamata selleks eelnevalt ettevõtja luba.

(vt punktid 250, 261)